

بنام خدا

در عملیات جستجو و نجات در ساختمان‌های فروریخته ۱۰ دقیقه اول صحنه حادثه اغلب تعیین می‌کند که عملیات به صورت ایمن، سریع و مؤثر پیش برود یا دچار آشفتگی شود. به همین دلیل بسیاری از تیم‌های حرفه‌ای از یک مدل تصمیم‌گیری سریع فرمانده صحنه استفاده می‌کنند تا در مدت کوتاه، مهم‌ترین تصمیم‌ها گرفته شود.

شهریار مزیدآبادی

مدرس امداد و نجات

مدل تصمیم‌گیری فرمانده صحنه در ۱۰ دقیقه اول حادثه - درس ششم

هدف این مدل:

- جلوگیری از تلفات ثانویه
- سازماندهی سریع عملیات
- شروع جستجوی مؤثر برای یافتن افراد زنده

دقیقه ۰ تا یک

توقف و مشاهده (Stop – Look – Think)

اولین اقدام فرمانده: هیچ‌کس وارد آوار نشود.

بررسی سریع

- نوع حادثه (انفجار، زلزله، اصابت موشک)
- میزان تخریب
- دود، آتش یا گاز
- احتمال ریزش ثانویه

سوال کلیدی

آیا ورود به صحنه ایمن است؟

اگر پاسخ خیر باشد: ابتدا خطر باید مهار شود.

دقیقه ۱ تا ۲ دقیقه

ایجاد محدوده ایمنی

فرمانده باید سه محدوده تعیین کند.

کاربرد	محدوده
محل عملیات و آوار	منطقه قرمز
استقرار تیمها	منطقه زرد
آمبولانس و فرماندهی	منطقه سبز

تجهیزات

- نوار هشدار
- مخروط ایمنی
- چراغ هشدار

دقیقه ۲ تا ۳

شناسایی خطرات فوری

فرمانده باید به سرعت خطرات را بررسی کند.

خطرات رایج

- نشت گاز
- کابل برق
- آتش سوزی
- مواد شیمیایی
- مهمات منفجر نشده

سازمان‌های مورد نیاز

- آتش‌نشانی
- شرکت گاز
- شرکت برق
- تیم خنثی‌سازی مهمات

دقیقه ۳ تا ۴

جمع‌آوری اطلاعات از شاهدان

این مرحله یکی از مهم‌ترین بخش‌هاست.

اطلاعات مورد نیاز

- تعداد افراد داخل ساختمان
- محل احتمالی آنها
- آخرین زمان مشاهده
- وجود کودکان یا سالمندان

ابزار

- دفترچه ثبت اطلاعات
- نقشه ساختمان

دقیقه ۴ تا ۵

تشخیص نوع فروریزش سازه

فرمانده باید تشخیص دهد ساختمان چگونه فروریخته است.

نمونه‌ها

ویژگی	نوع ریزش
طبقات روی هم افتاده	پنکیکی
وسط فرو رفته	V شکل
تکیه‌ای	Lean-to

این تشخیص مشخص می‌کند فضاهای خالی کجا هستند.

دقیقه ۵ تا ۶

تعیین اولویت جستجو

بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده، نقاط جستجو مشخص می‌شود.

اولویت‌ها

- محل شنیدن صدای مصدوم
- راه‌پله

-کنار دیوارهای باربر

- فضاهای مثلثی آوار

دقیقه ۶ تا ۷

تقسیم تیمها

فرمانده باید نیروها را سازماندهی کند.

تیم	ماموریت
تیم جستجو	یافتن قربانیان
تیم تثبیت	مهاربندی سازه
تیم آواربرداری	ایجاد مسیر دسترسی

دقیقه ۷ تا ۸

تعیین مسیرهای ورود و خروج

برای جلوگیری از خطر، مسیرهای ایمن مشخص می شود.

مسیرها

- مسیر ورود تیمها
- مسیر خروج مصدومان
- مسیر ماشین آلات

دقیقه ۸ تا ۹

شروع جستجوی اولیه

قبل از آواربرداری:

اقدامات

۱. سکوت عملیاتی
۲. جستجوی صوتی
۳. استفاده از دوربین جستجو

دقیقه ۹ تا ۱۰

صدور دستور عملیات

فرمانده عملیات را آغاز می کند.

دستورهای کلیدی

- جستجو قبل از آواربرداری
- تثبیت قبل از جابجایی آوار
- استفاده از تجهیزات ایمنی

چک لیست تصمیم گیری سریع فرمانده

در پایان ۱۰ دقیقه اول باید مشخص شده باشد:

✓ محدوده ایمنی

✓ تعداد احتمالی قربانیان

✓ نوع فروریزش

✓ اولویت جستجو

✓ تقسیم تیمها

✓ مسیرهای عملیاتی

اشتباهات خطرناک در این ۱۰ دقیقه

۱. ورود بدون ارزیابی
۲. شروع آواربرداری بدون جستجو
۳. عدم تعیین فرمانده
۴. نداشتن ارتباط رادیویی
۵. تجمع افراد در صحنه

قانون طلایی فرماندهان عملیات

در عملیات آواربرداری:

"ابتدا ایمنی - سپس جستجو - سپس آواربرداری"